

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 108/2015-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. marca 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], t. č. vo väzbe v Ústave na výkon väzby [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Jozefom Podobom, Bratislavská 32, Dubnica nad Váhom, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2, 5, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom a jeho uznesením č. k. 1 T 190/2013-425 z 3. júna 2014 a postupom Krajského súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Tos 76/2014 a takto

rozhodol:

Sťažnosť [REDACTED] odmieta.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. augusta 2014 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], t. č. vo väzbe v Ústave na výkon väzby [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2, 5, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom (ďalej len „okresný súd“) a jeho uznesením č. k. 1 T 190/2013-425 z 3. júna 2014

a postupom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Tos 76/2014.

Uznesením okresného súdu č. k. 1 T/190/2013-425 z 3. júna 2014 bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Návrh na vzatie sťažovateľa do väzby podal prokurátor Okresnej prokuratúry Nové Mesto nad Váhom (ďalej len „prokurátor“) 12. mája 2014 pod č. k. Pv 592/13/3304-120. V tejto súvislosti sťažovateľ uvádza, že podnet prokurátora na vzatie do väzby bol okresnému súdu doručený „podľa prezenčnej pečiatky dňa 13.05. 2014. Samosudca teda od dňa 13.05. 2014 jednoznačne vedel že o podnete prokurátora... musí rozhodovať dňa 03.06. 2014, teda v deň keď končí obžalovanému výkon trestu odňatia slobody, pričom ale samosudca zvoleného obhajcu o termíne konania výsluchu obžalovaného o väzbe nevyrozumel včas, nezaslal zvolenému obhajcovi rovnopis podnetu prokurátora... rovnako o termíne nevyrozumel ani obžalovaného, ktorý sa nachádzal vo výkone trestu odňatia slobody, ale až dňa 02.06. 2014 telefonicky cestou asistentky samosudcu bol zvolenému obhajcovi oznamovaný termín konania výsluchu.“. Oznámenie o termíne a čase konania väzobného výsluchu bolo obhajcovi doručené následne aj prostredníctvom mailu, pričom ale ani mailom nebol zvolenému obhajcovi zaslaný podnet prokurátora na vzatie sťažovateľa do väzby.

Pretože obhajca sťažovateľa „mal na deň 03.06. 2014 predvolanie na hlavné pojednávanie na Okresnom súde Prievidza... a pre krátkosť času a spôsob upovedomenia zvolený obhajca nemohol za seba zohnať náhradného obhajcu, nemohol sa preto výsluchu obv. █████ zúčastniť. Z toho dôvodu zvolený obhajca ešte popoludní dňa 02.06. 2014 faxom zaslal žiadosť o ospravedlnenie svojej neúčasti na výsluchu obž. █████ aj so sťažnosťou na postup zákonného sudcu, vzhľadom na spôsob upovedomenia a krátkosť času pred konaním samotného výsluchu, nakoľko tak príslušný prokurátor, ako aj zákonný sudca v dostatočnom predstihu vedeli o dobe končenia súčasného trestu odňatia slobody █████, teda súd mal dostatočný priestor na včasné upovedomenie obhajcu o termíne konania výsluchu tak, aby zvolený obhajca zabezpečil právne zastupovania svojho klienta. Sťažnosť na postup zákonného sudcu bola podaná aj z toho dôvodu, že

napriek písomnej žiadosti obhajcu zo dňa 04.04,2014 o vyhotovenie kópie trestného spisu, tak do dňa 02.06. 2014 nebola kópia spisu pre obhajcu vyhotovená.“.

Proti uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ sťažnosť bezprostredne po jeho vyhlásení a zároveň uviedol, že dôvody sťažnosti doplní písomným podaním.

O sťažnosti sťažovateľa rozhodol krajský súd uznesením č. k. 23 Tos 76/2014-439 z 24. júna 2014 tak, že sťažnosť obvineného ako nedôvodnú zamietol. Sťažovateľ v tejto súvislosti poukazuje na skutočnosť, že sťažnosťou napadnuté uznesenie okresného súdu č. k. 1 T 190/2013-425 z 3. júna 2014 bolo doručené jeho „zvolenému obhajcovi dňa 16.06. 2014, pričom obhajca v zákonnej lehote podal proti tomuto uzneseniu písomnú sťažnosť aj s odôvodnením“.

Sťažovateľ namieta skutočnosť, že okresným súdom bola vec predložená na rozhodnutie krajskému súdu pred doručením odôvodnenej písomnej sťažnosti obhajcu. Sťažnosť obhajcu proti rozhodnutiu okresného súdu o väzbe sťažovateľa bola okresnému súdu doručená 20. júna 2014, pričom však okresný súd túto krajskému súdu nepredložil bezodkladne, ale až 25. júna 2014. Z tohto dôvodu krajský súd „dňa 24. 06. 2014 rozhodoval iba o sťažnosti zahlásenej obžalovaným, čo treba považovať za porušenie práva na obhajobu“.

Nedostatky v postupe okresného súdu argumentuje sťažovateľ poukázaním na prípis krajského súdu sp. zn. 23 Tos 93/2014 z 15. júla 2014, ktorým bola okresnému súdu vrátená písomná sťažnosť sťažovateľovho obhajcu „s tým, že v tomto prípise vytkol okresnému súdu skutočnosť, že obratom faxom dňa 20.06. 2014 nezaslal na Krajský súd v Trenčíne aj sťažnosť môjho obhajcu a v tomto prípise krajský súd konštatuje, že sťažnosť obhajcu bola zaslaná oneskorene a o tejto sťažnosti Krajský súd v Trenčíne vôbec nerozhodol. Prípis Krajského súdu Trenčín sp. zn. 23Tos/93/2014 zo dňa 15.07. 2014 o spôsobe vybavenia sťažnosti podanej mojím obhajcom bol iba založený v trestnom spise bez toho, aby bol zaslaný obžalovanému alebo obhajcovi a až dňa 30.07. 2014 po podaní sťažnosti na postup zákonného sudcu bola obhajcovi vyhotovená kópia tohto prípisu a krátkou cestou mu bola doručená počas hlavného pojednávania.“.

Podľa názoru sťažovateľa krajský súd „tým, že o sťažnosti môjho obhajcu vôbec nerozhodol konal v rozpore s Trestným poriadkom, nakoľko sťažnosť proti uzneseniu samosudcu Okresného súdu v Novom Meste nad Váhom zo dňa 03.06.2014, sp. zn. IT/190/2013, ktorým uznesením bolo samosudcom rozhodnuté o mojom vzatí do väzby bola podaná v zákonnej lehote a oprávnenou osobou, teda zvoleným obhajcom, ktorý sa po ospravedlnení nemohol zúčastniť osobne môjho výsluchu dňa 03.06. 2014, kedy bolo rozhodované samosudcom o mojom vzatí do väzby“.

Namietaným postupom a rozhodnutiami okresného súdu a krajského súdu bolo podľa názoru sťažovateľa porušené jeho „základné ľudské právo na osobnú slobodu upravené v čl. 17 ods. 1, ods. 2, ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky, moje základné právo na súdnu ochranu vyplývajúce z čl. 46 ods. 1, na právnu ochranu vyplývajúce z čl. 47 ods. 2 a právo na obhajobu vyplývajúce z čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky ako aj z čl. 5 a 6 Dohovoru“, preto navrhuje, aby ústavný súd vyslovil porušenie jeho označených základných práv podľa ústavy postupom a rozhodnutím okresného súdu a postupom krajského súdu, zrušil napadnuté rozhodnutie krajského súdu a nariadil sťažovateľovo okamžité prepustenie z väzby na slobodu. Sťažovateľ si tiež uplatnil náhradu trov právneho zastúpenia v sume 284,08 €, ktoré žiada uhradiť na účet jeho právneho zástupcu.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na verejnom zasadnutí bez prítomnosti

navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľ namieta vo vzťahu k postupu a rozhodnutiu okresného súdu, ako aj k postupu krajského súdu porušenie základných práv vyplývajúcich z čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy.

1. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa postupom a uznesením okresného súdu

Právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity a je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné sudy.

Preskúmanie uznesenia špecializovaného súdu, a tým aj poskytnutie ochrany právam, ktoré označil sťažovateľ, patrilo do kompetencie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v rámci konania o sťažnosti. Ústavný súd sa preto nemohol samostatne zaoberať námietkami sťažovateľa vo vzťahu k postupu a uzneseniu okresného súdu z 3. júna 2014, a preto sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením krajského súdu

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď

pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03, III. ÚS 77/05, III. ÚS 198/07).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

V súvislosti s namietaným porušením základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ústavný súd považoval za potrebné v zhode so svojou doterajšou judikatúrou (m. m. III. ÚS 135/04, I. ÚS 124/08, IV. ÚS 71/2012) poukázať na vzťah ustanovení čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy týkajúcich sa špecificky základného práva na osobnú slobodu k čl. 46 ods. 1 ústavy. Z obsahu čl. 17 ústavy vyplýva, že tento vo svojich ustanoveniach zahŕňa základné hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na jej súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Táto súdna ochrana zahŕňa základné procesné garancie spravodlivého súdneho konania s prihliadnutím na povahu a účel konania o väzbe, a preto sú na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe aplikovateľné špeciálne ustanovenia čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy o osobnej slobode, a nie všeobecné ustanovenie čl. 46 ods. 1 ústavy.

Na základe toho ústavný súd sťažnosť vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi sťažnosťou napadnutým uznesením krajského súdu v spojení s uznesením okresného súdu a označenými právami zaručenými v ústave a dohovore.

3. K namietanému porušeniu základných práv vyplývajúcich z čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 47 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy postupom krajského súdu

Sťažovateľ namieta vo svojej sťažnosti doručenej ústavnému súdu postup krajského súdu pri rozhodovaní o jeho sťažnosti proti rozhodnutiu okresného súdu, ktorým bol vzatý do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Vo vzťahu k postupu krajského súdu namieta sťažovateľ skutočnosť, že krajský súd nerozhodol o sťažnosti podanej proti uzneseniu okresného súdu obhajcom sťažovateľa, hoci táto bola okresnému súdu doručená v zákonnej lehote.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresnému súdu bol 13. mája 2014 doručený podnet prokurátora č. k. Pv 592/13/3304-120 z 12. mája 2014 na vzatie sťažovateľa do väzby v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 1 T 190/2013. Z predmetného podnetu vyplýva, že proti sťažovateľovi sa v tom čase viedlo trestné stíhanie pre zločin neoprávneného vyrobenia a používania platobného prostriedku, elektronických peňazí alebo inej platobnej karty podľa § 219 ods. 1 a 3 písm. b) Trestného zákona v súbehu s prečinom krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. c) a ods. 3 písm. a) Trestného zákona. V tejto veci bol sťažovateľ pôvodne uznesením okresného súdu sp. zn. 0 Tp 25/2013 z 24. júla 2013 vzatý do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, pričom vo väzbe bol „v priebehu celého prípravného konania“. Po podaní obžaloby na sťažovateľa okresný súd 3. decembra 2013 rozhodol o jeho prepustení z väzby na slobodu z dôvodu, že v rovnaký deň okresný súd nariadil sťažovateľovi výkon trestu odňatia slobody v trvaní 6 mesiacov v skoršej trestnej veci sťažovateľa vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 1 T 133/2013. V čase podania podnetu prokurátora na vzatie sťažovateľa do väzby bol teda sťažovateľ vo výkone trestu odňatia slobody, pričom výkon trestu mal trvať do 3. júna 2014.

Okresný súd 2. júna 2014 oznámil sťažovateľovi a jeho obhajcovi, že 3. júna 2014 uskutoční výsluch sťažovateľa k rozhodovaniu o jeho vzatí do väzby. Obhajca obratom faxovým podaním označeným ako „vyjadrenie obhajcu k zaslanému vyrozumieniu o termíne výsluchu obvineného“, zrejme nesprávne datovaným 4. apríla 2014, okresnému súdu oznámil, že z dôvodu kolízie termínov sa nemôže výsluchu sťažovateľa zúčastniť. Zároveň týmto podaním podal sťažnosť na konajúceho sudcu, v ktorej namietal spôsob

upovedomenia o výsluchu, ako aj krátkosť času pred konaním výsluchu. Namietal tiež skutočnosť, že mu nebol doručený „návrh prokurátora na vzatie do väzby“.

Okresný súd 3. júna 2014 uskutočnil výsluch sťažovateľa k rozhodovaniu o väzbe v neprítomnosti obhajcu. Z obsahu zápisnice o výsluchu vyplýva, že sťažovateľovi bol krátkou cestou doručený návrh na vzatie do väzby z 12. mája 2014, pričom sťažovateľovi bol poskytnutý dostatočný čas na oboznámenie sa s návrhom. Sťažovateľ sa k dôvodom väzby vyjadril, pričom uviedol, že „*nie je dôvod na väzbu, nikoho nemienim ovplyvňovať, nemienim pokračovať v trestnej činnosti ani sa skrývať, lebo nemám prečo. Môžu mi byť dané obmedzenia súdom, aby som sa mohol hlásiť. Za necelý mesiac mám pojednávanie, tam by som urobil vyhlásenie o vine. To je všetko, čo by som chcel uviesť.*“. Z obsahu zápisnice tiež vyplýva, že sťažovateľ prejavil ľútosť nad spáchaním skutkov, ktoré mu boli kladené za vinu. Okresný súd následne vyhlásil uznesenie, ktorým vzal sťažovateľa do väzby okamihom prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody, a to z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Proti vyhlásenému uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú počas výsluchu neodôvodnil.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh ďalej vyplýva, že okresný súd uznesenie o vzatí sťažovateľa do väzby doručil obhajcovi sťažovateľa 16. júna 2014. Obhajca proti uzneseniu okresného súdu podal 19. júna 2014 v mene sťažovateľa odôvodnenú písomnú sťažnosť, ktorá bola okresnému súdu doručená 20. júna 2014.

Okresný súd sťažnosť obhajcu zaslal krajskému súdu 25. júna 2014, pričom však krajský súd o sťažnosti proti rozhodnutiu okresného súdu o vzatí sťažovateľa do väzby rozhodol už 24. júna 2014, a to na základe sťažnosti zahlásenej sťažovateľom v rámci jeho väzobného výsluchu.

Z obsahu uznesenia krajského súdu vyplýva, že tento preskúmal sťažnosťou napadnuté uznesenie okresného súdu ako aj postup, ktorý jeho vydaniu predchádzal, a dospel «*k záveru, že v predmetnej trestnej veci boli splnené všetky formálne ako aj materiálne náležitosti, podmienky a predpoklady pre vzatie obvineného do väzby. V spisovom materiáli sa nachádza dostatok dôkazov, z ktorých vyplýva dôvodnosť podania*

obžaloby na obvineného za tam uvedenú trestnú činnosť. Takýmto spôsobom preukázaná zákonnosť trestného stíhania mala potom vplyv aj na posúdenie dôvodnosti väzby obvineného. Väzba nie je trestom, ale je výlučne len procesným opatrením, ktorého účelom je dočasne zaistiť osobu obvinenú z trestného činu pre potreby prebiehajúceho trestného konania obmedzením jej osobnej slobody. Trestný poriadok podmieňuje možnosť vzatia obvineného do väzby existenciou dôvodnej obavy, vyplývajúcej z konania obvineného alebo z ďalších konkrétnych skutočností vo vzťahu k niektorej nežiaducej forme správania označovanej ako dôvod väzby. Výklad zákonných znakov „konkrétnych skutočností“ je predovšetkým vecou súdu, ktorý pri dôkladnej znalosti skutkových okolností a dôkaznej situácie konkrétnej trestnej veci musí posúdiť, či vzatie do väzby je opatrením nevyhnutným na dosiahnutie účelu trestného konania a či tento účel ani pri vynaložení úsilia nemožno dosiahnuť inak. Pre aplikáciu tohto znaku nie sú dané objektívne a nemenné kritériá, ale tieto kritériá treba vždy vyvodiť z povahy konkrétnej a individualizovanej veci, vrátane osoby obvineného, jeho osobných pomerov a ďalších znakov upravených v tomto ustanovení. Osoba obvineného, ktorý bol v minulosti viackrát súdne trestaný, okrem iného aj pre majetkovú trestnú činnosť, nedáva žiadne záruky, ktoré by vylúčili obavu z pokračovania v trestnej činnosti. Z uvedeného teda jednoznačne vyplýva dôvodná obava, že pri ponechaní na slobode bude pokračovať v trestnej činnosti, čo zakladá dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por. Z týchto dôvodov považoval preto krajský súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa za zákonné a správne a v celom rozsahu si osvojil závery uvedené v dôvodoch napadnutého uznesenia, ktoré viedli súd ku vzatiu obvineného do väzby. Z takto rozvedených dôvodov preto krajský súd sťažnosť obvineného nepovažoval za dôvodnú a túto podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. následne ako nedôvodnú zamietol.».

Podľa § 44 ods. 2 Trestného poriadku obhajca je oprávnený už v prípravnom konaní robiť v mene obvineného návrhy, podávať v jeho mene žiadosti a opravné prostriedky, nazerať do spisov a zúčastniť sa podľa ustanovení tohto zákona v konaní pred súdom úkonov, ktorých má právo zúčastniť sa obvinený, a vo vyšetrowaní alebo v skrátanom vyšetrowaní úkonov podľa § 213 ods. 2 až 4.

Podľa § 186 ods. 1 Trestného poriadku ak neustanovuje zákon niečo iné, môže sťažnosť podať osoba, ktorej sa uznesenie priamo týka alebo ktorá na uznesenie dala návrh, na ktorý ju zákon oprávňuje; proti uzneseniu súdu môže podať sťažnosť aj prokurátor, a to aj v prospech obvineného. V prospech mladistvého obvineného môžu podať sťažnosť, a to aj proti jeho vôli, zákonný zástupca, obhajca, orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately; lehota na podanie opravného prostriedku im plynie samostatne.

Podľa § 186 ods. 2 Trestného poriadku proti uzneseniu o väzbe a o ochrannom liečení môžu podať sťažnosť v prospech obvineného aj osoby, ktoré by mohli podať v jeho prospech odvolanie.

Podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán a) správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, a b) konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia.

Z ústavnej roviny je pri rozhodovaní o väzbe podstatným náhľad na konanie ako celok. Ústavný súd preto neskúmal z hľadiska sťažovateľom namietaného porušenia jeho základných práv procesný postup súdov oboch stupňov individuálne, ale ako celok (napr. III. ÚS 610/2014).

Pokiaľ ide o námietku sťažovateľa, že jeho výsluch na okresnom súde v súvislosti s ďalším ponechaním vo väzbe bol vykonaný bez prítomnosti zvoleného obhajcu z dôvodu, že okresný súd tohto o konaní výsluchu informoval iba jeden deň pred konaním samotného výsluchu, ústavný súd uvádza, že v zmysle § 72 ods. 2 Trestného poriadku je všeobecný súd povinný o čase a mieste výsluchu obvineného (v danom prípade sťažovateľa) vhodným spôsobom upovedomiť obhajcu, ak je dosiahnuteľný.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd konštatuje, že okresný súd bol povinný upovedomiť obhajcu sťažovateľa o mieste a čase výsluchu vhodným spôsobom. Už samotná formulácia tohto ustanovenia „vhodným spôsobom, ak je dosiahnuteľný“ neprikazuje všeobecnému súdu využiť konkrétne určený spôsob upovedomenia obhajcu, ani neurčuje lehotu, v ktorej je potrebné toto upovedomenie realizovať. Zákonodarca dokonca splnenie

tejto povinnosti zo strany všeobecného súdu nevyžaduje za každých okolností, pretože pri jeho snahe ho limituje dosiahnuteľnosťou obhajcu. Sťažovateľovi je potrebné dať za pravdu v tej časti jeho námietok, kde okresnému súdu vytýka, že na oznámenie termínu výsluchu mal dostatok času od podania podnetu na vzatie jeho osoby do väzby prokurátorom 13. mája 2015. Tento nedostatok v činnosti okresného súdu však nemožno považovať z ústavnoprávneho hľadiska za natoľko významný, aby mohol sám osebe viesť k vysloveniu porušenia označených základných práv sťažovateľa. Pokiaľ sa okresnému súdu podarilo upovedomiť zvoleného obhajcu deň pred konaním výsluchu sťažovateľa telefonicky, ako aj mailom, avšak ten sa výsluchu nemohol zúčastniť z dôvodu kolízie termínov, pričom výsluch sťažovateľa okresný súd z tohto dôvodu vykonal v jeho neprítomnosti, ústavný súd sa domnieva, že konal spôsobom súladným so zákonom. V danom prípade išlo o väzobnú vec, ktorá si vyžaduje prednosť, bezodkladnosť a urýchlenosť pri rozhodovaní (§ 2 ods. 6 a § 238 ods. 3 Trestného poriadku). Za významné v tejto súvislosti považuje ústavný súd aj to, že neprítomnosť obhajcu na väzobnom výsluchu žiadnym spôsobom nenamietal ani sťažovateľ (čo vyplýva zo zápisnice o výsluchu), ako aj to, že zvolený obhajca nežiadal z dôvodu svojej neprítomnosti výsluch uskutočniť v inom vhodnom termíne alebo čase.

Jednou z procesných záruk pozbavenia osobnej slobody väzbou v súlade s čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy je aj právo obvineného podať sťažnosť proti uzneseniu prvostupňového súdu, v ktorej predloží súdu svoje argumenty proti uvaleniu väzby. Tomuto právu obvineného zodpovedá povinnosť súdu umožniť obvinenému uplatnenie jeho práv a rozhodnúť o sťažnosti v konaní v súlade so zákonom, t. j. Trestným poriadkom. Predpokladom úspešného uplatnenia ochrany základného práva podľa čl. 17 ústavy v konaní pred ústavným súdom je však riadne uplatnenie práva podať sťažnosť v konaní pred všeobecnými súdmi, t. j. domáhanie sa svojho práva v súlade so všetkými podmienkami ustanovenými zákonom pre tento typ konania. Obvinený, zvlášť v prípade, ak uplatňuje svoje práva za pomoci obhajcu, musí súčasne predvídať, že súd bude v konaní postupovať v časových limitoch, ktoré ustanovuje Trestný poriadok pre tento typ konania. Podľa § 2 ods. 6 Trestného poriadku ak tento zákon neustanovuje inak, orgány činné

v trestnom konaní a súdy konajú z úradnej povinnosti. Väzobné veci sú povinné vybavovať prednostne a urýchlene.

Z obsahu zápisnice o výsluchu sťažovateľa z 3. júna 2014 vyplýva, že sťažovateľ pred sudcom okresného súdu predniesol svoje výhrady proti väzobnému stíhaniu, pričom zároveň využil svoje právo a proti uzneseniu okresného súdu podal sťažnosť. Túto v čase výsluchu neodôvodnil s poukazom na to, že dôvody sťažnosti doručí v písomnom vyhotovení.

Sťažnosť sťažovateľa zahlásená pri jeho väzobnom výsluchu bola doplnená o dôvody až prostredníctvom sťažnosti podanej jeho obhajcom v zákonnej trojdňovej lehote 19. júna 2014, pričom z jej obsahu je zrejmé, že obhajca sťažovateľa v jej odôvodnení žiadnym spôsobom nenamietal existenciu dôvodov väzby sťažovateľa, ale výlučne postup okresného súdu pri oznamovaní termínu väzobného výsluchu.

Krajskému súdu bola táto sťažnosť doručená až 25. júna 2014, teda deň po jeho rozhodovaní na neverejnom zasadnutí. Ústavný súd má z obsahu sťažnosti, ako aj z jej príloh za preukázané, že krajskému súdu v čase jeho rozhodovania existencia tohto podania nebola známa, preto o ňom rozhodovať nemohol. Z obsahu uznesenia krajského súdu vyplýva, že tento preskúmal „správnosť výroku napadnutého uznesenia, ako aj konanie, ktoré tomuto výroku predchádzalo“, a to na základe sťažnosti zahlásenej sťažovateľom pri jeho väzobnom výsluchu.

Ústavný súd už opakovane konštatoval, že je povinnosťou všeobecného súdu pri rozhodovaní o väzbe zabezpečiť obvinenému (v tomto prípade sťažovateľovi) rozumnú príležitosť obhajovať svoje práva, a vyjadriť sa tak k dôvodnosti a zákonnosti väzby. Ústavný súd pripomína, že v prvom rade je všeobecný súd povinný poskytnúť ochranu základným právam a slobodám sťažovateľa, ale na druhej strane nemožno bagatelizovať význam, podstatu a zmysel obhajoby, v rámci ktorej sa obvinený háji sám alebo prostredníctvom svojho obhajcu. Ak takéhoto obhajcu má alebo ho musí mať, je potom jeho úlohou obhajovať práva obvineného čo najúčinnším spôsobom, pod ktorým treba bez pochyb rozumieť aj aktívny prístup obhajcu pri obhajovaní jeho záujmov, ako aj

starostlivosť obhajcu zameranú na to, aby boli náležite a včas objasnené skutočnosti, ktoré vinu obvineného vyvracajú alebo ju zmierňujú (§ 44 ods. 1 Trestného poriadku).

Ústavnému súdu neuniklo, že postup okresného súdu, ktorý sťažnosť podanú obhajcom sťažovateľa nepredložil bezodkladne na rozhodnutie krajskému súdu, nebol správny, avšak ani v tomto pochybení okresného súdu nie je možné vidieť taký zásah do základných práv sťažovateľa, ktorých porušenie namieta (osobitne práva na obhajobu), ktorý by bol z ústavného hľadiska významný. Keďže obhajca sťažovateľa bol okresným súdom upovedomený o tom, že 3. júna 2015 bude vykonaný výsluch sťažovateľa na účely rozhodovania o jeho vzatí do väzby, a vedel tiež, že o zákonnosti a dôvodnosti sťažovateľovej väzby bude okresný súd, prípadne aj súd druhého stupňa rozhodovať, nič mu nebránilo v tom, aby v období od 3. júna 2015 (výsluch sťažovateľa) do 24. júna 2015 (deň rozhodnutia krajského súdu na neverejnom zasadnutí) náležite a včas odôvodnil sťažnosť zahlásenú priamo sťažovateľom pri jeho väzobnom výsluchu.

Napokon je potrebné uviesť, že sťažovateľ zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom vo svojej sťažnosti podanej ústavnému súdu žiadnym spôsobom nespochybnil závery konajúcich súdov vo vzťahu k existencii väzobných dôvodov. Uzneseniu krajského súdu nevytýka ani nedostatočnosť jeho odôvodnenia, ani jeho arbitrárnosť či svojvoľnosť, rovnako tak nežiada vysloviť porušenie označených základných práv uznesením krajského súdu. Sťažnostné dôvody smerujú výlučne k postupu krajského súdu, ktorý podľa názoru sťažovateľa mal osobitne prejednať sťažnosť podanú jeho obhajcom, a to napriek tomu, že táto bola krajskému súdu doručená až v čase po rozhodovaní krajského súdu o sťažnosti zahlásenej sťažovateľom v rámci väzobného výsluchu. Ústavný súd sa preto v ďalšom skúmaní zamerá, súc viazaný petitom sťažnosti, výlučne na skúmanie ústavnej súladnosti postupu krajského postupu vo vzťahu k sťažnosti podanej obhajcom sťažovateľa a doručenej krajskému súdu v čase po jeho rozhodnutí o sťažnosti sťažovateľa.

Podľa § 184 ods. 1 písm. b) bodu 3 Trestného poriadku uznesenie je právoplatné, a ak neustanovuje tento zákon niečo iné, aj vykonateľné, ak podaná sťažnosť bola zamietnutá.

Z citovaného ustanovenia trestného poriadku vyplýva, že v čase doručenia sťažnosti obhajcu sťažovateľa krajskému súdu už krajský súd nemal možnosť o tejto rozhodnúť, keďže uznesenie okresného súdu, proti ktorému sťažnosť smerovala, ako aj postup, ktorý jeho vydaniu predchádzal, už preskúmal na základe sťažnosti sťažovateľa podanej pri jeho výsluchu 3. júna 2015. Túto krajský súd zamietol uznesením (sťažovateľom nenamietaným) č. k. 23 Tos 76/2014-439 z 24. júna 2014 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ako nedôvodnú.

Zamietavým uznesením krajského súdu teda nadobudlo uznesenie okresného súdu právoplatnosť a bez využitia mimoriadnych opravných prostriedkov nemal krajský súd ďalšiu zákonnú možnosť toto rozhodnutie preskúmať, a to ani na základe oneskorene doručenej sťažnosti obhajcu sťažovateľa.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu neodmysliteľnou procesnou zárukou pri zásahu do základného práva jednotlivca do osobnej slobody musí byť právo dotknutej osoby vyjadriť sa, teda právo na vypočutie súdom k dôvodom a okolnostiam ďalšieho zotrvania vo väzbe (*mutatis mutandis* III. ÚS 84/06, II. ÚS 108/08). V okolnostiach prerokúvaného prípadu však sťažovateľ mal možnosť vyjadriť sa k dôvodom vzatia do väzby a argumenty sťažovateľa obidva všeobecné súdy zobrali do úvahy. Na základe opísaných dôvodov ústavný súd dospel k záveru, že pokiaľ sa krajský súd vo svojom rozhodnutí nevysporiadal s argumentmi sťažovateľa obsiahnutými v písomnom podaní obhajcu z dôvodu, že toto podanie nemal pri rozhodovaní k dispozícii, a súčasne ostatné záruky spravodlivého procesu vzťahujúce sa na rozhodovanie o väzbe, predovšetkým právo dotknutej osoby byť vypočutý súdom k dôvodom a okolnostiam vzatia do väzby boli zachované, nemôže to bez ďalšieho viesť k vysloveniu porušenia práva na osobnú slobodu vyplývajúceho z čl. 17 ústavy ani práva na právnu pomoc v zmysle čl. 47 ods. 2 ústavy alebo práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy.

Nad rámec uvedeného ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že z obsahu sťažnosti obhajcu je možné ustáliť, že obhajcom neboli v sťažnosti predložené také argumenty, ktoré by neboli, resp. nemohli byť vo veci konajúcim súdom známe z obsahu súdneho spisu

a ktoré by zároveň boli spôsobilé privodiť zásadné prehodnotenie tých skutkových a právnych okolností, ktoré súdy brali do úvahy pri rozhodovaní o vzatí sťažovateľa vo väzbe.

Z pohľadu ústavného súdu preto nemožno krajskému súdu vytýkať, že vo väzobnej veci rozhodol urýchlene (v posledný deň lehoty podľa § 192 ods. 3 Trestného poriadku), keďže mu táto povinnosť vyplýva tak z ústavy, ako aj z Trestného poriadku, ani to, že osobitne nerozhodoval o sťažnosti obhajcu, doručenej mu okresným súdom až v čase po konaní neverejného zasadnutia, na ktorom krajský súd rozhodol o sťažnosti sťažovateľa, keďže takýto postup mu Trestný poriadok neumožňuje.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd vníma sťažovateľom predstretú námietku ako zjavne neopodstatnenú, čo podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde zakladá dôvod odmietnutia sťažnosti v tejto jej časti z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. marca 2015